

LÖNER

§ 37 Lönebetalning

mom. 3 Lönebetalning
Lönen betalas på det bankkonto i ett penninginstitut som arbetstagaren uppgett.

Betalningsordern ska sändas i så god tid att lönen kan beräknas stå till arbetstagarens förfogande på förfallodagen. Lönen kan betalas kontant endast av sådana tvingande skäl som avses i 2 kap. 16 § i arbetsavtalslagen (hänvisningsbestämmelse).

SEMESTER

§ 53 Sparande av semester

Av de semesterdagar som en arbetstagare tjänar in varje år kan den del som överstiger 15 semesterdagar tas ut som sparad ledighet efter den semesterperiod som följer på semesterårets semesterperiod, om arbetstagaren och arbetsgivarens representant kommer överens om detta. Den sparade ledigheten tas ut vid en tid som arbetstagaren och arbetsgivarens representant kommer överens om. Om arbetstiden ändras väsentligt eller om arbetstagaren blir permitterad tills vidare, betalas ersättning för varje dag av sparad ledighet som inte tagits ut. Ersättningen beräknas i enlighet med § 55 eller 56.

Tillämpningsanvisning

I allmänhet är det ändamålsenligt att komma överens om sparad ledighet och, om möjligt, när den ska tas ut samtidigt som arbetsgivaren fastställer semestern i enlighet med § 52 mom. 1–2. Se också tillämpningsanvisningen för § 52 mom. 7.

Om arbetstagaren sparar semester för vilken lönen bestäms enligt § 55 mom. 5 och 6, bestäms lönen för den sparade ledigheten likaså enligt § 55 mom. 5 och 6 när ledigheten tas ut eller semesterersättning betalas för ledigheten.

§ 54 Flyttning av semester på grund av arbetsoförmåga

mom. 1 Om en arbetstagare när semestern eller den sparade ledigheten börjar eller under den är arbetsoförmögen på grund av sjukdom, förlossning eller olycksfall, flyttas de semesterdagar eller dagar av sparad ledighet som infaller under tiden av arbetsoförmåga till en senare tidpunkt, om arbetstagaren anhåller om det utan ogrundat dröjsmål och, om möjligt, innan semestern börjar.

Protokollsanteckning

Bestämmelserna i § 54 tillämpas från och med 1.5.2014 oberoende av vilket kvalifikationsårs semester det är fråga om.

Tillämpningsanvisning

Motsvarande rätt att flytta semestern eller den sparade ledigheten gäller om det är känt att arbetstagaren under sin semester kommer att genomgå sådan sjukvård eller annan därmed jämförbar vård som innebär arbetsförmåga under tiden för vården.

En utredning enligt mom. 2 nedan som lämnats till arbetsgivaren innan semestern börjat eller utan ogrundat dröjsmål betraktas som anhållan om att skjuta upp semestern.

- mom. 2 På arbetsgivarens begäran är arbetstagaren skyldig att visa upp ett läkarintyg eller, enligt arbetsgivarens prövning, någon annan tillförlitlig utredning över sin arbetsförmåga.
- mom. 3 Sommarsemester som skjutits upp på ovan nämnda sätt ska i mån av möjlighet tas ut inom semesterperioden och vintersemester ska tas ut innan följande semesterperiod börjar.
- mom. 4 Om flyttad semester inte kan tas ut enligt ovan, kan flyttad sommarsemester tas ut efter semesterperioden under samma kalenderår och flyttad vintersemester inom det kalenderår som följer på semesterperioden. Om semestern på grund av att arbetstagarens arbetsförmåga fortgår inte kan tas ut ens inom den tid som anges i föregående mening, betalas semesterersättning enligt § 58 mom. 1 eller 3 för den outtagna semestern, om inte arbetsgivaren och arbetstagaren kommer överens om att semestern tas ut enligt § 52 mom. 7.
- mom. 5 Om arbetsgivaren och arbetstagaren kommit överens om att semestern tas ut enligt § 52 mom. 7, men detta inte går att genomföra på grund av fortsatt arbetsförmåga, betalas semesterersättning enligt § 58 mom. 1 eller 3 för den outtagna semestern.
- mom. 6 Arbetsgivaren ska meddela tidpunkten för den uppskjutna semestern två veckor eller, om detta inte är möjligt, senast en vecka innan semestern börjar.

§ 55 Uträkning och betalning av semesterlön och semesterersättning

- mom. 1 Grunden för uträkning av en arbetstagares semesterlön och semesterersättning enligt § 58 mom. 1 och 2 utgörs av den enligt § 35 mom. 1 uträknade medeltiminkomst som används när semestern eller en del av den börjar eller när semesterersättning betalas.

Huvudregel

- mom. 2 I annat än treskiftsarbete räknar man ut semesterlönen genom att multiplicera det i mom. 1 avsedda aritmetiska medelvärdet av medeltiminkomsterna med 1,5 och den sålunda förhöjda medeltiminkomsten med det timantal som utan semestern hade varit ordinarie arbetstid för arbetstagaren enligt arbetsskiftsförteckningen.
- mom. 4 Semesterersättningen räknas ut genom att man multiplicerar den i mom. 2 avsedda förhöjda medeltiminkomsten med antalet semesterersättningsdagar och den genomsnittliga ordinarie arbetstiden per dygn. Den genomsnittliga ordinarie arbetstiden per dygn för personer som arbetar full arbetstid i annat än treskiftsarbete är 7,65 timmar.

Arbetstiden och lönen ändras

- mom. 5 Om arbetstagarens ordinarie arbetstid och därmed också lönen har ändrats under kvalifikationsåret eller efter kvalifikationsårets slut innan semestern börjar, beräknas semesterlönen och semesterersättningen för den semester som tjänats in under det gångna kvalifikationsåret genom att den oförhöjda medeltiminkomsten som avses i mom. 1 multipliceras med den genomsnittliga arbetstidsprocenten under kvalifikationsåret samt med antalet semester- eller semesterersättningsdagar och med den genomsnittliga ordinarie arbetstiden per dygn, dvs. 7,65 timmar.

Till semesterlönen läggs en förhöjning som beräknas genom att den genomsnittliga timinkomsten enligt mom. 1 multipliceras med 0,5 och med det antal timmar som utan semestern hade varit ordinarie arbetstid för arbetstagaren enligt arbetsskiftsförteckningen.

Tillämpningsanvisning

Bestämmelsen tillämpas i situationer där förändringar i arbetstiden och därmed också lönen belopp avtalas mellan arbetsgivaren och arbetstagaren. Sådana förändringar i arbetstiden kan bli aktuella bland annat vid övergång till deltidspension, delinvalidpension, partiell sjukledighet eller partiell vårdledighet eller då arbetstagaren av någon annan orsak själv ber om att få arbeta deltid. Bestämmelsen tillämpas också när en anställning ombildas till deltidsanställning. Däremot tillämpas bestämmelsen inte på permittering i form av förkortad arbetstid, utan semesterlönen och semesterersättningen bestäms då enligt mom. 2–4.

Semesterlönen bestäms enligt mom. 5–6 både när arbetstiden förlängs och när den förkortas och lönen därmed ändras.

Om arbetsgivaren och arbetstagaren kommer överens om att semester tas ut enligt § 52 mom. 7 under kvalifikationsåret korrigeras semesterlönen så att den motsvarar lönen enligt mom. 5–6, om arbetstagarens arbetstidsprocent och lön ändras under kvalifikationsåret.

Exempel

En arbetstagare har full arbetstid enligt kollektivavtalet under perioden 1.4.2014–30.9.2014. Från och med 1.10.2014 är arbetstiden tillsvidare 50 % av full arbetstid. Den genomsnittliga arbetstidsprocenten under kvalifikationsåret 1.4.2014–31.3.2015 är 75 %.

$$\frac{(6 \times 50) + (6 \times 100)}{12} = 75 \%$$

När arbetstagaren har två veckors semester beräknas semesterlönen på följande sätt: (den genomsnittliga timinkomsten x 75 % x 10 x 7,65) + (0,5 x den genomsnittliga timinkomsten x 38,25).

Vid behov kan den genomsnittliga arbetstidsprocenten beräknas till exempel per löneperiod eller kalenderdag.

Protokollsanteckning

Bestämmelsen i mom. 5 och 6 i denna paragraf tillämpas på semester som tjänats in under kvalifikationsåret 2013–2014 eller senare. Semesterlönen för semester som tjänats in tidigare betalas enligt huvudregeln i mom. 2–4 ovan.

Övriga specialsituationer

mom. 7 Semesterlönen och semesterersättningen räknas på den oförhöjda medeltiminkomsten,

1) om arbetstagaren omedelbart före semesterns eller semesterdelens början eller omedelbart efter semesterns eller semesterdelens slut olovligt eller utan giltigt skäl uteblivit från arbetet, eller

2) om arbetstagaren underlåter att iaktta uppsägningstiden eller häver ett för viss tid ingånget arbetsavtal utan att någon viktig orsak kräver detta, eller om arbetsgivaren häver arbetsavtalet eller arbetsavtalet anses hävt, eller

3) om semesterpenning har betalats till arbetstagaren under tiden för en månadsavlönad anställning.

mom. 8 Semesterlön betalas i samband med den ordinarie lönebetalning som föregår semestern, om inte något annat överenskoms med arbetstagaren.

Exempel på uträkning av semesterlönen:

En arbetstagare har rätt till 28 semesterdagar, av vilka 20 dagar tas ut i augusti och 8 dagar i december. Medeltiminkomsterna för föregående års IV och innevarande års I, II och III kvartal, uträknade enligt § 35 mom. 1 och korrigerade med den allmänna förhöjningen, är 14,16, 14,35, 14,35 och 14,19 euro per timme.

Semesterlönen i augusti:

Semestern tas ut i hela kalenderveckor

$(14,16 + 14,35) : 2 \times 1,5 \times 4 \times 38,25 = 3\,272,67 \text{ €}$

Semesterlönen i december:

Semestern börjar på en måndag och slutar följande veckas onsdag.

$(14,35 + 14,19) : 2 \times 1,5 \times (38,25 + 24) = 1\,332,46 \text{ €}$

Exempel på uträkning av semesterersättningen

En arbetstagares anställning upphör i november. Arbetstagaren har 10 intjänade semesterdagar som inte tagits ut och medeltiminkomsterna korrigerade med den allmänna förhöjningen är de samma som i föregående exempel.

Semesterersättningen är

$(14,35 + 14,19) : 2 \times 1,5 \times 7,65 \times 10 = 1\,637,48 \text{ €}$

FÖRTROENDEMÄN OCH ARBETARSKYDDSFULLMÄKTIGA

§ 71 Förtroendemän

mom. 4 Ersättning för inkomstbortfall Kommunen eller kommunalförbundet ersätter de inkomster som förtroendemännen förlorar för att de är verksamma som förtroendemän eller på annat sätt fullgör uppdrag som överenskommit med arbetsgivaren. Likaså ersätts det inkomstbortfall som följer av att en förtroendeman deltar i en inspektion som arbetarskyddsinspektören förrättar på arbetsplatsen.

Ersättningen för inkomstbortfall till huvudförtroendemän och förtroendemän avtalas lokalt till exempel enligt § 35. Grundtimlönen för en huvudförtroendeman i huvudsyssla ska vara minst så stor som den nedre gränsen i lönegrupp I A anger.

Till en huvudförtroendeman betalas 0,41–1,26 €/timme och från 1.7.2014 eller från ingången av den lönebetalningsperiod som börjar närmast detta datum 0,42–1,27 €/timme som ett individuellt tillägg, vilket inkluderas i den ersättning för inkomstbortfall som anges i föregående stycke och i den lön som betalas för arbetad tid. Tilläggets storlek bestäms inom de nämnda gränserna med beaktande av hur omfattande huvudförtroendemannens uppgifter är och huruvida huvudförtroendemannen deltar i sådana utvecklingsprojekt som arbetsgivaren genomför och/eller i utvecklingen och införandet av produktivitetbundna lönesystem.

ÅLÄNDSKA SKRIVNINGAR

§ 33 a Handledararvode (ÅL)

- mom. 1 Till anställd som handleder studerande som gör sin studiepraktik (lära i arbete) betalas en penningersättning om 2,10 euro per handledningstimme. När fler anställda handleder studerande delas ersättningen proportionellt mellan dessa i enlighet med den arbetstid som den anställda handleder en studerande. (tillförlitlig utredning, till exempel krysslista)

§ 61 Sjuklön

- mom. 1 Om en arbetstagare genom ett vederbörligen godkänt läkarintyg har visat att han eller hon är oförmögen att utföra sitt arbete och om sjukdomen eller olycksfallet inte har inträffat under sådana förhållanden som enligt arbetsavtalslagen utgör hinder för erhållande av sjuklön, betalas under pågående anställning sjuklön under samma kalenderår enligt nedan. En arbetstagare har även rätt till sjuklön för organdonation och förberedelser inför organdonation. (ÅL)

§ 64 Avlönad moderskaps eller faderskapsledighet

För ändringar, se KAD cirkulär 12/2014 Bilaga 6 (Avtalsändringar i AKTA 2014-2016) Familjeledigheter § 9.